

майбутньою професією на сучасному рівні. Поряд з тим, школяр, що отримав профільну освіту, має набути навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, що в майбутньому забезпечить йому можливість безперервного фахового самовдосконалення, спроможність до гідної конкурентної боротьби на фаховому полі, що, в свою чергу, стане основою вироблення волі до успіху й життєтворчості. Крім того, випускник загальноосвітньої школи має бути ерудованою людиною в різних галузях знань, що полегшить йому спілкування зі спеціалістами інших профілів при вирішенні спільних професійних проблем.

Література

1. Кизенко В. І. З вітчизняного досвіду організації профільного навчання в старшій школі // Підручник для директора. – 2003. – № 11-12.
2. Концепція профільного навчання в старшій школі // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003. – № 24.
3. Шиян Н. І. Профільне навчання у школах сільської місцевості: теорія і практика. – Полтава: АСМІ, 2005.

УДК 316.334.3

Т. О. Черкашина

СУЧАСНИЙ СТАН ОРГАНІЗОВАНОГО МОЛОДІЖНОГО РУХУ НА ХЕРСОНЩИНІ

THE MODERN BEING OF THE ORGANIZED YOUTH MOTION IS IN KHERSON

У статті висвітлюється сучасний стан та проблеми розвитку організованого молодіжного руху на Херсонщині.

Ключові слова: молодіжний рух, молодіжні організації, молодь, студентський рух.

In the article of opisuetysya modern sostoyaniei problems of development of the organized youth motion in Kherson.

Key words: youth, youth movements, youth organizations, student motion.

Молодь завжди вважалась активним потенціалом, який може вплинути на процес становлення громадянської, демократичної держави, бути повноцінним актором суспільного-політичного життя. Перспективи розвитку будь-якого суспільства цілком справедливо пов'язуються із молоддю. Але об'єктивно енергія, сила і потенції молодого покоління здатні відігравати позитивну роль у розвитку суспільства лише за певних умов. Визначальними серед них, на думку М.П.Перепелиці, є ставлення старших поколінь, суспільних інституцій та особливо держави, що виявляється в державній молодіжній політиці.

Останнім часом у всьому світі вивченню молодіжних рухів та організацій надається значна увага. Проведено багато досліджень, опитувань, розроблені та апробовані різні методики, накопичено досвід участі молоді у громадському житті та роботи в громадських організаціях. Тим не менш участь ця дуже часто має поверховий, декларативний характер. Дорослі(керівники) не завжди залучають молодь до обговорення проблем суспільства, в якому вони живуть, неохоче питають думку молоді, перш ніж ухвалити те чи інше рішення, що безпосередньо стосується їх теперішнього чи майбутнього. В той же час і молодь не завжди виявляє ініціативу, не вірить в те, що висловлена думка буде розглянута та прийнята до уваги. Саме тому значна кількість молоді виключені з громадського життя і часто розглядається як джерело проблем, а не рівні партнери в процесі їх вирішення.

Молодіжний рух як форма вияву соціальної активності молодого покоління є найефективнішим механізмом взаємодії нових поколінь із суспільством. У рамках молодіжного руху молода людина не лише проходить соціалізацію, здобуває необхідний досвід, але й самореалізовується.

Сьогодні молодіжні рухи намагаються виконувати організуючу роль в процесі взаємодії молодого покоління із старшим, є основою формування молодіжних культур і стилів життя, що пізніше поширять свій вплив на культуру та спосіб життя суспільства в цілому. Молодіжні рухи також є засобом привернути увагу суспільства до потреб молоді та пристосування суспільства до цих потреб. Важливим аргументом, без якого важко розраховувати на успіх в державотворенні, є розуміння ролі молоді, молодіжного руху в житті країни.

Дослідженню різних аспектів функціонування молодіжного середовища, засад формування молодіжної політики, розвитку молодіжного руху присвячені роботи російських дослідників І.Бестужева-Лади, Ю.Волкова, С.Іваненкова, І.Ільїнського, В.Криворученка, В.Лисовського, В.Лукова, Е.Омельченко, О.Сольського, В.Чупрова та ін.

Серед сучасних українських дослідників молодіжної проблематики вагомий внесок зробили О.Балакірева, В. Бебик, М.Головатий, В.Головенько, І. Демченко, Н.Комарова, О. Корнієвський, В. Кулік, М. Пашков, В. Перебенесюк, М.Перепелиця, В. Ребкало, В.Рябіка, В.Соколов, Л.Сокурянська, Н.Черниш, В. Єленський, В. Якушик, О. Яременко.

За наявності значної кількості досліджень державної молодіжної політики, участі молоді у громадському житті, діяльності молодіжних організацій та рухів, регіональний аспект залишається малодослідженим.

Беручи до уваги актуальність вивчення та дослідження регіональних особливостей молодіжних рухів, існування та діяльність молодіжних громадських організацій, їх роль у регіональній політиці, у місцевому самоврядуванні, в своєму дослідженні ми намагались вирішити наступні завдання: 1) проаналізувати сучасний стан організованого молодіжного руху на Херсонщині; 2) виявити проблеми розвитку та становлення херсонського молодіжного руху.

Молодь Херсонщини сьогодні становить чверть населення області, за даними Державного комітету статистики на 01.01.2011р. це 256.359 осіб постійного населення. Молодь об'єднана в численні організації і становить активну частину населення. Сьогодні на території області діє 11267 об'єднань громадян, зокрема 192 молодіжні організації та об'єднання, з них 190 мають статус всеукраїнських, обласних або місцевих молодіжних організацій, 16 з яких – студентські, 18 мають статус міжнародних (за даними Міністерства юстиції України).

Визначальною рисою сучасного молодіжного руху Херсонщини є його демократичність за характером створення та діяльності: переважна більшість молодіжних об'єднань сформована самою молоддю. Демократичність забезпечується ще й тим, що чинне законодавство практично знімає всі обмеження, які існували раніше, на створення молодіжних об'єднань (за винятком деструктивних та об'єднань кримінального характеру). Але не зважаючи на цей позитивний аспект, функціонування більшої частини молодіжних організацій є

короткотерміновим за часом їх існування, нерідко спонтанним є процес їх утворення та завершення діяльності. Даючи деякій частині молоді позитивний досвід організаційної, громадсько-політичної діяльності, більшість організацій не може суттєво впливати на вирішення регіональних проблем юнаків і дівчат, реалізацію соціальних інтересів молодого покоління. Також проблемою нашого молодіжного руху є те, що хоча кількість громадських молодіжних та дитячих об'єднань продовжує зростати, проте вони невеликі за складом.

Проблемою херсонського молодіжного руху є і те, що кількість громадських молодіжних об'єднань (за даними управління статистики в Херсонській області) з кожним роком продовжує зростати, проте більшість з них не реєструють свою діяльність в Головному управлінні юстиції. На противагу ним, молодіжні партії та молодіжні крила політичних партій, а також осередки всеукраїнських та міжнародних організацій майже всі легалізовані та зареєстровані, про них є інформація в управлінні юстиції. Це дає підстави замислитись над тим, що молодіжні об'єднання, які створюються «знизу», тобто з ініціативи самої молоді, зустрічають перепони та проблеми з оформленням та реєстрацією своїх організацій, хоча за законодавством України молодіжні організації звільняються від сплати за державну реєстрацію та від збору за реєстрацію своєї символіки [1, 129], а створені «зверху» - скоріш за все, цих проблем не відчують. Тому можна вказати ще на одну проблему молодіжного руху Херсонщини – довготривале документальне оформлення, а, можливо, неофіційні фінансові затрати на легалізацію діяльності цих організацій.

Щодо політичних партій і молоді, то, створюючи молодіжні осередки, партії прагнуть частіше не сформувані політичну позицію молодої людини — виховати схильність до політичної діяльності, прищепити те чи інше ставлення до політичних явищ і процесів, утвердити певні переконання щодо політичних явищ та системи політичних цінностей, а здобути робочу силу, додаткові ресурси для діяльності свого осередку. І молодь охоче погоджується бути цією робочою силою, бо вона оплачується, що є пріоритетним сьогодні для молодих людей. Ідеологічні переконання, політичні уподобання в таких випадках відсуваються на останнє місце.

Державна молодіжна політика, яка реалізується в області, надає змогу молоді реалізувати свій потенціал у різних сферах життєдіяльності.

В області виконуються програми, спрямовані на підтримку молодіжного підприємництва, розвиток творчих ініціатив молоді, молодіжного руху, залучення молоді до державної служби, формування здорового способу життя, сприяння вирішенню соціальних проблем молоді. Про це свідчать документи обласної адміністрації, звіти на сайтах обласної ради та деяких молодіжних організацій, статті в засобах масової інформації. Але більша частина молоді, зокрема сільської, навіть не здогадується про існування таких програм, про політику, спрямовану на розвиток молоді та її ініціатив, і навіть, про існування молодіжних організацій, вже не кажучи про членство та участь у їх діяльності. Тому проблемою у розвитку, становленні та діяльності молодіжних організацій можна назвати також відсутність або недостатню кількість інформації про діючі на Херсонщині молодіжні організації, про напрямки їх діяльності, про можливість молодих людей стати їх членами.

З метою подолання негативних демографічних тенденцій шляхом поліпшення забезпеченості молодих родин житлом на Херсонщині з 1998 року реалізується програма молодіжного житлового будівництва та придбання житла за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів. За 12 років херсонським регіональним відділенням Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву на Херсонщині надано 210 кредитів на будівництво житла [2], але на нашу думку, це дуже мала кількість молодих людей, які змогли прийняти таке складне рішення, бо кредит це не подарунок і його потрібно повертати. За даними головного управління статистики в Херсонській області, економічно неактивна молодь складає 88,6% віком 15-24 роки та 18,7% - віком 25-29 років, що пов'язано з навчанням та молодіжним безробіттям (у віці 15-24 років – це 17,3% від всього населення області, у віці 25-29 років – 12,8% населення), що приводить до висновку, що молоді люди не можуть собі дозволити отримання кредитів, навіть розраховуючи на підтримку батьків.

Останні роки керівництво області та міста багато уваги приділяє молодіжній політиці регіону. В області створено Молодіжну раду при голові Херсонської обласної державної адміністрації, а також це перша в Україні область, де створено 18 молодіжних рад при райдержадміністраціях та двох містах обласного підпорядкування.

Систематично проводяться зустрічі голови обласної держадміністрації з молодіжним та студентським активом, молодіжні форуми. За результатами зустрічей видаються доручення глави обласної держадміністрації, спрямовані на вирішення найгостріших невідкладних потреб що стосуються становлення молоді, розвитку молодіжного руху в області. За наміченими заходами здійснюється контроль.

Приділяється увага фінансуванню реалізації програм та проектів молодіжних організацій, спрямованих на вирішення соціальних питань молоді. При управлінні в справах сім'ї та молоді обласної держадміністрації з цією метою працює експертна рада. Вона визначає цінність запропонованих проектів та програм і рекомендує їх до фінансування. Таким чином молодіжний рух в області підтримується не тільки організаційно, а й фінансово. Про це свідчить, що в 2010 році на реалізацію державної молодіжної політики в регіоні було виділено кошти на суму 300 тис. грн., що у шість разів більше ніж минулого року [3]. За результатами конкурсів можна побачити, що серед переможців майже одні й ті самі організації деякі з них існують швидше на папері податкових звітів, ніж у реальному молодіжному русі, та пов'язані з доволі відомими персоналіями, міжнародними або всеукраїнськими організаціями чи політичними партіями. Це наводить на думку, що організації, отримавши фінансову підтримку на реалізацію власних проектів, не завжди вкладають гроші саме в ту діяльність, яка декларується в проекті, а пізніше і в звітах. Деякі програми та проекти, створюються молодіжними організаціями, скоріше задля виграшу у конкурсі, отримання коштів або грантів, ніж для використання та фінансування тих напрямків діяльності, які зазначені в їх проектах.

Тому недоліком можна вважати часткову фіктивність здійснення молодіжних проектів, які отримують фінансову підтримку та неможливість здійснити реальні проекти за відсутності коштів. Це може залежати не тільки від підтримки проектів відомими людьми, політичними партіями, всеукраїнськими організаціями, а також і від корумпованості тих управлінців, які є експертами даних конкурсів.

Молодіжною радою як однією із основних координаторів реалізації обласних молодіжних програм спільно з громадськими організаціями реалізовується низка заходів, зокрема випускається власна газета «Сім'я.

Молодь. Спорт.», проводяться інтелектуально-спортивні ігри, конкурси, науково-практичні конференції, засідання «круглих столів», акції, квести.

Розглядаючи молодіжний рух Херсонщини і зокрема Херсона, не можна не зауважити, що невелику, але вагому складову становить студентський рух. Власна специфіка організованого студентського руху визначається передусім характером студентських організацій, членство в яких безпосередньо залежить від навчання у вищому навчальному закладі, тобто обмежене в часі (1–7 років). Крім того, специфікою студентських організацій є відстоювання інтересів студентської молоді. Попри це студентські організації набагато мобільніші та більш дієздатні, ніж інші молодіжні структури.

Сьогодні значного поширення і розвитку в Херсоні та області набув такий тип формальних організацій студентської молоді, як органи студентського самоврядування в університетах, інститутах, технікумах та училищах, які поступово перетворюються із підструктур вищих навчальних закладів на самостійні організації. Завдання студентського самоврядування полягає в тому, щоб допомогти студентам та аспірантам в їх науковій, професійній та громадській роботі, налагодити побут та дозвілля студентів у студмістечках, посприяти в організації відпочинку тощо. Все це потребує не тільки багато часу, людських ресурсів, бажання діяти, а також матеріальних затрат, технічного обладнання, що частіше за все відсутнє або наявне в недостатній кількості в таких організаціях. А найважливіше завдання студентського самоврядування полягає у захисті інтересів студентів та аспірантів та їх узгодження з інтересами адміністрації вищих навчальних закладів і держави. Але самостійно, без співробітництва з іншими молодіжними інститутами, без підтримки адміністрації вузів, без допомоги кваліфікованих спеціалістів різних галузей, студентські організації не в змозі вирішити всі нагальні молодіжні проблеми.

Не зважаючи на створення сприятливих умов для розвитку молодіжного руху на Херсонщині, на підтримку молоді та її ініціатив керівництвом міста та області, існує достатньо проблем, які перешкоджають швидкому розвитку, становленню та якісному функціонуванню організованого молодіжного руху на Херсонщині.

Процес розвитку молодіжного руху на Херсонщині відбувається у складних соціально-економічних умовах, що спричиняє бажання молодих

людей створювати, у першу чергу, молодіжні організації соціального спрямування. Враховуючи це, значна частина молодіжних організацій декларує свою діяльність як вирішення соціальних, професійних, освітніх питань, прагнучи забезпечити певний соціальний захист (Херсонська обласна організація Ради молодих підприємців України, Херсонська обласна організація Центру підтримки сільської молоді, Херсонська регіональна молодіжна громадська організація «Молодь для молоді», Херсонська обласна громадська організація «Комітет по захисту соціальних інтересів студентів і курсантів «За наше майбутнє» та інші).

Оцінюючи в цілому соціальну діяльність молодіжних організацій, необхідно підкреслити, що спрямована вона, передусім, на шефську допомогу ветеранам, пенсіонерам, багатодітним сім'ям, роботу в будинках дитини, інтернатах для дітей-сиріт, на допомогу дитячим спеціалізованим закладам (Волонтерський молодіжний студентський рух «Власний вибір», Центр молодіжних ініціатив «Тотем», Херсонська міська громадська молодіжна організація «Молодіжний християнський рух Анастасіс»).

Соціальна робота з молоддю, як правило, обмежується організацією її вільного часу, дозвілля та інтересів (Обласна молодіжна громадська організація «Херсонський дитячо-юнацький спортивний клуб бойових мистецтв «Фенікс», Херсонська обласна молодіжна громадська організація Страйкбольний клуб «Корсар», Херсонський обласний молодіжний фотоклуб імені О.Г. Альперта, Херсонський обласний осередок Всеукраїнського об'єднання «Німецька молодь в Україні», Місцевий осередок Асоціація молодіжних клубів та неформальних об'єднань Фрідом та інші). І набагато рідше – захистом прав молодих людей (Херсонська обласна громадська організація «Комітет по захисту соціальних інтересів студентів і курсантів «За наше майбутнє», Херсонська регіональна молодіжна громадська організація «Молодь для молоді», Херсонська обласна молодіжна громадська організація «Спілка сприяння молодіжному житловому кредитуванню»).

У цій справі громадські молодіжні організації ще недостатньо співпрацюють з центрами соціальних служб для молоді, недостатньо виділяється коштів для підтримки діяльності цих організацій, майже відсутня методична та організаційна допомога з питань соціального становлення та розвитку молоді.

Але не зважаючи ні на що молодіжний рух на Херсонщині є. Він має свої особливості та проблеми, але сьогодні ситуація покращується, ми помічаємо, що все більше молодих людей висловлюють бажання брати участь у громадському житті міста та області (за попередніми опитуваннями це 58% молодих херсонців), хоча не всі знають, як саме та що конкретно вони можуть зробити. Тому, будемо сподіватися та прикладати усі свої зусилля для того, щоб молодіжний рух на Херсонщині активізовувався з кожним днем, та ми могли б самі для себе створити передумови для розквіту гармонійного та розвиненого суспільства. Потрібно зовсім небагато: з боку влади — припинити гру на сьогочасних інтересах молоді та розглядати її як рівноправного партнера, надаючи можливість максимально незалежної участі у політичному житті; з боку молоді — усвідомити, що вона будує власну державу на власний розсуд.

Література

1. Громадські об'єднання в Україні: Навч. посіб.[Текст] / За ред. В.М.Бесчастного. - Київ: Знання.- 2007.
2. Молодіжне життя [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.businessentry.com.ua/index.php5?p=22>.
3. Відбувся молодіжний форум Херсонщини [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.tnua.info/obshhestvo/6612-vidbuvsya-molodizhn>.

УДК 316.334.52

Лєшек Корпоровіч

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ЕВАЛЮАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

MODERN CONCEPTS OF EVALUATION IN THE CONTEXT OF REGIONAL DEVELOPMENT CHALLENGES

Стратегічні компоненти сучасної динаміки регіонального розвитку

Про успіх стратегій розвитку, реалізованих на рівні національних, регіональних, і навіть інституціональних програм, так само, як і у випадку глобалізаційних процесів, щораз більшою мірою свідчить уміння **поєднання** трьох, на перший погляд, окремих, але взаємопов'язаних між собою компонентів. Це вміння відіграло вирішальну роль в кожній